

AD 28/24

LIMITE

CONF-ME 14

ANSLUTNINGSDOKUMENT

Ärende: Fastställande av EU:s gemensamma ståndpunkt
– Kapitel 20: Företagspolitik och industripolitik

EUROPEISKA UNIONENS GEMENSAMMA STÅNDPUNKT

Förhandlingskapitel 20: Företagspolitik och industripolitik

Denna ståndpunkt bygger på Europeiska unionens allmänna ståndpunkt inför anslutningskonferensen med Montenegro (AD 23/12 CONF-ME 2) och är avhängig av de förhandlingsprinciper som godkänts av anslutningskonferensen (AD 20/13 CONF-ME 16), särskilt följande:

- Synpunkter som framförs av någon av parterna om ett kapitel i förhandlingarna ska inte på något sätt föregripa ställningstagandet i fråga om andra kapitel.
- Överenskommelser eller delöverenskommelser som uppnås under förhandlingarna om kapitel som ska behandlas successivt får inte betraktas som slutgiltiga förrän en övergripande överenskommelse har fastställts.

Europeiska unionens ståndpunkt grundas också på de krav som anges i punkterna 24, 28, 41 och 44 i förhandlingsramen.

EU uppmuntrar Montenegro att fortsätta anpassningen till EU:s regelverk och noterar att ytterligare regelverk kan komma att träda i kraft före anslutningen för att säkerställa dess faktiska genomförande och tillämpning och, redan före anslutningen, utarbeta politiska riktlinjer och instrument som så nära som möjligt överensstämmer med EU:s.

EU noterar att Montenegro i sin ståndpunkt AD 7/13 (CONF-ME 5) och dess addendum AD 7/13 ADD 1 (CONF-ME 5) godtar regelverket inom kapitel 20 i dess gällande form den 12 december 2024 och att landet förklarar sig i stånd att genomföra det senast vid anslutningen till Europeiska unionen.

Principer för företagspolitik och industripolitik

EU noterar att Montenegro har antagit och genomfört, eller håller på att genomföra, flera strategier till stöd för företagspolitiken och industripolitiken.

EU noterar att Montenegro har antagit tre industripolitiska strategier – för åren 2016–2020 (IP 2020), 2019–2023 (IP 2023) och, i augusti 2024, för perioden 2024–2028 (IP 2028). EU noterar vidare att den slutliga utvärderingen av IP 2023, som gjordes av en extern utvärderare, visade att strategins genomförande hade gett tydliga resultat.

EU noterar att IP 2028 har formulerats i enlighet med principerna i EU:s industripolitik och i linje med riktlinjerna i kommissionens meddelanden KOM(2010) 614, COM(2012) 582, COM(2017) 479 och COM(2020) 102, uppdaterade genom COM(2021) 350. EU noterar att IP 2028 antogs av regeringen i samarbete med Montenegros fond för investeringsutveckling (*IDF Montenegro*), statistikkontoret, handelskammaren, Montenegros arbetsgivarförbund och efter ett offentligt samråd med många olika aktörer. EU är vidare medvetet om att IP 2028 integrerar relevanta principer och mål i Montenegros strategi för smart specialisering.

EU noterar den information som Montenegro lämnat, som visar att övervakningen och utvärderingen av IP 2028 består av en övervakningsmekanism med halvårsvisa/årliga handlingsplaner och en utvärdering under det sista genomförandeåret. EU uppmanar Montenegro att utarbeta fleråriga handlingsplaner och att fortsätta att lämna regelbundna genomföranderapporter till kommissionen. EU uppmanar vidare Montenegro att uttryckligen inkludera politik och åtgärder som syftar till att minska strategiska beroenden, särskilt på kritiska områden, för att stärka den övergripande karaktären hos IP 2028.

EU noterar Montenegros åtagande att förbättra sin företagspolitiska ram och stärka företagsklimatet, bland annat genom att anta på varandra följande strategier för små och medelstora företags utveckling och förbättra kvaliteten på offentliga tjänster för små och medelstora företag och för verksamhetstillstånd och tillgång till finansiering. EU noterar vidare att Montenegro har anpassat sig till EU:s definition av små och medelstora företag, som finns i kommissionens rekommendation C(2003) 361.

EU noterar att Montenegro också har följt EU:s politik för att utveckla kvinnligt företagande och för livslång entreprenörsutbildning samt antagit strategier och handlingsplaner på dessa områden.

EU noterar Montenegros insatser för att ytterligare förbättra affärsklimatet och företagspolitiken genom att anta programmet för bekämpning av den informella ekonomin för 2024–2026 och inleda omfattande reformer inom sektorn för statsägda företag. EU uppmanar Montenegro att följa upp med ett lägligt genomförande av dessa viktiga reformer, särskilt inom ramen för Montenegros nyligen överenskomna reformagenda, som åtföljer tillväxtplanen för västra Balkan.

EU förväntar sig att Montenegro fullt ut genomför den ovannämnda industripolitiska strategin och uppmanar Montenegro att regelbundet informera unionen om utvecklingen och de åtgärder som vidtagits när det gäller företags- och industripolitiska principer.

Instrument för företags- och industripolitik

EU noterar att Montenegro under flera år har deltagit i EU-programmen till stöd för entreprenörskap, konkurrenskraft och innovation. Montenegro deltog i programmet för entreprenörskap och innovation inom ramprogrammet för konkurrenskraft och innovation 2007–2013 och programmet för företagens konkurrenskraft och små och medelstora företag 2014–2020 (Cosme).

EU välkomnar Montenegros deltagande i EU:s inre marknadsprogram med fokus på tre av dess pelare (förbättra den inre marknaden, små och medelstora företag, konsumenter). I detta sammanhang noterar EU att deltagandet i Enterprise Europe Network inom ramen för inre marknadsprogrammet är särskilt relevant för de små och medelstora företagens utveckling i Montenegro. EU uppmanar Montenegro att fortsätta att utveckla transnationella partnerskap i industriella ekosystem och klusternätverk.

EU konstaterar att Montenegro har utarbetat ett antal nationella instrument och inrättat genomförandeorgan som ska tillhandahålla företag finansiellt stöd och finansiella tjänster. EU noterar att IDF Montenegro fungerar som en mekanism som underlättar tillgången till finansiering för sektorn för små och medelstora företag, i samarbete med Europeiska investeringsbanken och Europarådets utvecklingsbank. EU noterar vidare att IDF Montenegro ska omvandlas till Montenegros utvecklingsbank och bland annat tillhandahålla exportförsäkring för landets ekonomiska aktörer. EU noterar också att Montenegro håller på att inrätta den statsstödda kreditgarantifonden, som ytterligare skulle förbättra företagens, inbegripet nystartade företags och kvinnliga företagares, tillgång till finansiering, och uppmanar landet att fullfölja detta.

EU noterar att Montenegro precis har antagit lagen om tidsfrister för avveckling av finansiella förpliktelser, som är anpassad till direktiv 2011/07/EU om bekämpande av sena betalningar vid handelstransaktioner. EU uppmanar Montenegro att regelbundet informera Europeiska kommissionen om genomförandet av denna lag.

EU uppmuntrar Montenegro att fortsätta att säkerställa de nationella myndigheternas och de berörda organens anpassning till och faktiska genomförande av regelverket fram till anslutningsdagen och uppmanar Montenegro att regelbundet informera EU om utvecklingen när det gäller företags- och industripolitiska instrument.

Sektorspolitik

Eftersom turismen är en viktig sektor i Montenegros ekonomi som genererar nära 30 % av BNP noterar EU att det finns en strategi för utveckling av turismen 2022–2025 och att den är knuten till landets strategi för smart specialisering, där hållbar turism och hälso- och sjukvårdsturism hör till de utvalda specialiseringssektorerna. EU noterar i detta sammanhang att diversifiering av utbudet för turister, tillämpning av ny teknik och digitalisering av turismföretag samt engagemang för en hållbar och grön utveckling av turismen är de vägledande principerna för sektorn under de kommande åren.

EU uppmanar Montenegro att arbeta vidare med strategisk politik inom ett flertal sektorer och att integrera EU:s nuvarande politiska principer i dessa strategier.

* * *

Mot bakgrund av ovanstående överväganden konstaterar EU att detta kapitel för närvarande inte kräver några ytterligare förhandlingar.

Övervakningen av framstegen i anpassningen till och genomförandet av EU:s regelverk kommer att fortsätta under förhandlingarnas gång. EU betonar att särskild uppmärksamhet kommer att ägnas åt att bevaka alla specifika frågor som anges ovan, inbegripet för att säkerställa Montenegros administrativa kapacitet och dess förmåga att slutföra anpassningen på alla områden som omfattas av detta kapitel. Särskild uppmärksamhet behöver ägnas kopplingarna mellan detta kapitel och andra förhandlingskapitel. En slutlig bedömning av hur Montenegros lagstiftning överensstämmer med regelverket samt av landets genomförandeförmåga kan göras först i ett senare skede av förhandlingarna. Utöver den information som EU kan begära inför förhandlingarna om detta kapitel och som ska lämnas till konferensen uppmanar EU Montenegro att regelbundet förse stabiliserings- och associeringsrådet med detaljerad skriftlig information om framstegen i arbetet med att genomföra regelverket.

Mot bakgrund av samtliga ovanstående överväganden kommer EU vid behov att återkomma till detta kapitel vid lämplig tidpunkt.

EU noterar att Montenegro i sin ståndpunkt AD 7/13 (CONF-ME 5) och dess addendum AD 7/13 ADD 1 (CONF-ME 5) godtar regelverket inom kapitel 20 i dess gällande form den 12 december 2024 och att landet förklarar sig i stånd att genomföra det senast vid anslutningen till Europeiska unionen. EU noterar även att Montenegro förklarar att man kommer att fortsätta anpassningen till regelverket och att man kommer att vara redo att genomföra det senast vid anslutningen till Europeiska unionen.

EU erinrar också om att regelverket kan komma att kompletteras mellan den 12 december 2024 och förhandlingarnas avslutande.